

Handläggare
Christina Koistinen
Telefon: 08 508 30198

Till
Kyrkogårdsnämnden
15 februari 2022

Verksamhetsberättelse VB 2021 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av verksamhetsberättelse för år 2021.
2. Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatmedel med 13,9 mnkr.
3. Kyrkogårdsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen och stadens revisorer.

Svante Borg
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse VB 2021 för Kyrkogårdsnämnden	1
Förslag till beslut.....	1
Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	13
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	22
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	25
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	26
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	27
Uppföljning av ekonomi.....	30
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	30

Investeringar.....	31
Ombudgeteringar.....	31
Analys av balansräkning	31
Övrigt	32
Särskilda redovisningar	33
Agenda 2030	33
Konsekvenser av covid-19-pandemin	34
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	35
Systematiskt kvalitetsarbete.....	35
Övrigt.....	36

Bilagor

Bilaga 1: Nyckeltal 2021 Kyrkogårdsnamnden

Bilaga 2: Statistik 2021

Bilaga 3: Uppföljning av intern kontroll

Bilaga 4: uh018

Bilaga 5: Bilaga Kyrkogårdsförvaltningen GDPR Årsrapport 2021

Bilaga 6: uh018

Bilaga: Ansökan om budgetjustering för särskilda ändamål

Sammanfattande analys

Kyrkogårdsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna kan uppfyllas. Förvaltningen bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnåts under året. Även nämndens mål för verksamheten bedöms ha uppfyllts under året liksom att 13 av 16 KF-indikatorer bedöms visa godkänt.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet uppnåts.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att erbjuda praktikplatser till personer som står utanför arbetsmarknaden för att bidra till att människor blir självförsörjande och att vägen till arbete blir kortare. Förvaltningen har under året kunna erbjuda sammanlagt 121 platser för feriearbetande skolungdomar varav 117 under sommarlovet. Fyra feriejobbare togs emot under höstlovet.

Förvaltningen prioriterar arbetet med att öka säkerheten och den upplevda tryggheten på begravningsplatserna. Arbetet har fortsatt med att bland annat förbättra belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar för att ge bättre överblickbarhet. För att ytterligare öka tryggheten har förvaltningen sedan vintern förstärkt bevakningen genom utökad rondering på begravningsplatserna.

För att minska risken för smittspridning under pandemin har ceremonitider i kapellen glesats ut för att öka tiden för städning och vådring av lokalerna samt för att minimera risken att olika begravningsällskap möts. En återgång till normalt antal tider kunde ske under oktober med hänsyn till de nya riktlinjerna från Folkhälsomyndigheten.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet uppnås.

Nämnden har ett gott samarbete med olika företag och begravningsentreprenörer inom begravningsbranschen. I samband med pandemin har samarbetet med begravningsentreprenörerna intensifierats genom digitala samverkansmöten för att delge varandra information om hur respektive verksamhet påverkats av pandemins verkningar och för att gemensamt ha en beredskap för att kunna hantera en krisartad situation.

Anläggandet av begravningsplatsen på Järva inleddes på plats i januari. I det första steget, som pågick under hela 2021 och som avslutas under våren 2022, anlades gravkvarter/gravöar och vägar samt våtmarker som ska möjliggöra rening av dränvatten innan det släpps vidare till Igelbäcken. En upphandling för steg 2 omfattande servicebyggnad och ceremonibygnad samt byggnadsverk har genomförts och kontrakt är skrivet med en entreprenör. Både vatten och mark på området provtas kontinuerligt. Arbetet sker enligt ett miljökontrollprogram som har godkänts av Miljöförvaltningen. Under 2021 har arbetet i projektet efter tidigare förseningar

löpt på enligt plan. Tidplanen bedöms fortsatt hålla trots utmaningar vad gäller säkerhetssituationen.

Framtagande av gestaltungs-förslag för nya askgravlundar på Galärvarvskyrkogården samt på Skogskyrkogården har genomförts. Projekteringen av ett nytt gravkvarter på kvarter 14B på Norra begravningsplatsen är klar. En ny entré till Strandkyrkogården är anlagd och visst planteringsarbete återstår. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för almarna på Skogskyrkogården fortsätter. En återplanteringsplan för almarna på Norra begravningsplatsen har tagits fram.

Skogskyrkogårdens värden som världsarv förvaltas och förmedlas. Skogskyrkogården fyllde 100 år 2020 och även 25 år som världsarv. Jubileet firades då genom en utomhusutställning och en ny film om Världsarvet Skogskyrkogården. Utställningen fanns åter uppställd vid huvudentrén fram till november 2021. Filmen som togs fram inför 100-årsfirandet spelades under säsongen upp på Visitors Center, som öppnade som planerat den 1 maj.

Nämndens verksamheter anpassas för en hållbar resursanvändning. Endast biogas används för driften av krematorierna. Åtgärder genomförs och förbereds för att ytterligare minska koldioxidutsläppen. Ett nytt avfallssorteringskoncept för källsortering samt system för insamling av elektronikavfall är framtaget.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att de två målen för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet uppnåtts.

Sjuktaleten får anses ha varit relativt låga utifrån rådande pandemiläge. Förvaltningen har vidtagit åtgärder och restriktioner för att undvika smittspridning på arbetsplatserna. Medarbetarna har uppmanats att stanna hemma vid minsta symtom och de personer som kunnat arbeta hemifrån har gjort detta i allt högre grad.

Svarsfrekvensen i årets medarbetarenkät ökade till 83 procent från året innan som var 71 procent. Respektive avdelning och enhet har arbetat med resultaten.

Förvaltningens resultat pekar i grunden på ett underskott om 0,7 mnkr men bokslutet visar på ett underskott om 41,9 mnkr. Under år 2021 konstaterades att Stockholms stads investeringsredovisning inte fullt ut följt rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation nr 4, *Materiella anläggningstillgångar*, varför rättning har skett i samband med bokslutet för 2021.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet

uppnås. Hur nämnden bidragit till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att tre av fyra KF-indikatorer uppnås helt och att en uppnås delvis samt att nämndens aktivitet är genomförd. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Under året har det med anledning av pandemin periodvis varit fler gravöppningar och gravsättningar än under ett normalt år, dock inte i nivå med 2020. Verksamheten har klarat uppdraget inom ordinarie organisation med en del övertidsarbete.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att bidra till att människor blir självförsörjande och att vägen till arbete blir kortare genom att erbjuda praktikplatser till personer från Jobbtorg som står utanför arbetsmarknaden. Även andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, erbjuds praktikplats. Under året togs fem studenter emot från arboristutbildning för praktik på förvaltningen. I övrigt har praktikplatser inte kunnat erbjudas med anledning av den rådande pandemin. Förvaltningen har även i år varit fortsatt restriktiv med att ta emot extra personal utöver ordinarie bemanning.

Förvaltningen har under året kunnat erbjuda sammanlagt 121 platser för feriearbetande skolungdomar varav 117 under sommarlovet. Fyra feriejobbare togs emot under höstlovet.

Staden som offentlig arbetsgivare är en viktig aktör i arbetet med målen i agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	121			116	120 st		VB 2021
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2			4	2 st	Tas fram av nämnd	VB 2021
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	5			3	5	Tas fram av nämnd	VB 2021
Analys Förvaltningen tillhandahöll fem praktikplatser. En praktikant lämnade sent återbud.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	121 st	58 st	63 st	113 st	120 st	9 000 st	VB 2021
Analys Tre ungdomar lämnade i sent skede återbud till erbjudande av feriejobb under sommaren. Förvaltningen tog emot fyra ferieungdomar som under höstlovet gjorde en undersökning om kännedomen om anläggandet av begravningsplatsen på Järvafältet. Resultatet används som en del i den fortsatta kommunikationsplaneringen för Järva begravningsplats.							

Nämndmål: Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden kommer att erbjuda praktikplatser till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Det kan också bli aktuellt att erbjuda praktikplatser för olika yrkesutbildningar. Nämnden erbjuder 116 platser för feriearbetande skolungdomar.

Förväntat resultat

Att fler personer kan få arbetslivserfarenhet och därmed bli mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteten genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjuder praktikplatser	2019-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att en av nämndens indikatorer uppnås helt och en uppnås delvis samt att nämndens aktiviteter är genomförda. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts helt.

Förvaltningen prioriterar arbetet med att öka säkerheten och den upplevda tryggheten på begravningsplatserna. Förvaltningen fortsätter därför arbetet med att bland annat förbättra

belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar för att ge bättre överblickbarhet.

Efter ett antal allvarliga händelser under 2020 har flera initiativ tagits till att än mer öka tryggheten på de största begravningsplatserna. Förvaltningen har sedan förra vintern förstärkt bevakningen genom utökad rondning på begravningsplatserna. Ett åtgärdsförslag för restaurering samt automatisering av grindarna för Skogskyrkogården har tagits fram. Ansökan till länsstyrelsen ska skickas in med planerade åtgärder under 2022. Även ett åtgärdsförslag kring nytillverkning av grindar till Norra begravningsplatsen har tagits fram med efterföljande ansökan till Länsstyrelsen samt åtgärd 2022.

Ljus- och mörkerplaner för Västberga- och Brännkyrka kyrkogårdar har tagits fram under året. En särskild satsning på ökad belysning genomfördes under 2021. Även ett förslag på tillfällig belysning för en ökad trygghet på kvarteren 17A-C på Norra begravningsplatsen har tagits fram. Provbelysning har skett och tillstånd har inhämtats från länsstyrelsen. Den tillfälliga belysningen kommer att vara monterad under perioden november 2021 till mars 2022. Ett försök med mer kvalificerade sensorer av typen markradar har även inletts under året. Extra medel för trygghetsskapande åtgärder har dock inte tilldelats för kompletterande belysning på Sandsborgskyrkogården samt för framtagandet av ljus/mörkerplaner för Norra begravningsplatsen och för Skogskyrkogården.

Trygghetsarbetet bidrar till uppfyllandet av målet om hållbara städer och samhällen som ingår i Agenda 2030 där säkerhets- och trygghetsfrågor är av stor vikt. Jämställdhetsaspekten är också betydande eftersom mätningar pekar på just kvinnors begränsningar när det handlar om upplevd otrygghet i offentliga miljöer.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet. Stadens begravningsplatser upplevs som trygga, välskötta och säkra.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Basen för förvaltningens säkerhetsarbete är tillförlitliga och säkra rutiner vid beställningar, kremationer, förvaring av kistor med stoft och urnor samt vid utlämning av urnor. Alla arbetsplatser genomgår regelbundet utbildningar i brandskydd och hjärt-och lungräddning. Säkerheten på begravningsplatserna har hög prioritet. Samråd med övriga storstadsförvaltningar sker med anledning av beredskap inför så kallade riskbegravningar. Gravstenssäkerheten är ytterst gravrättsinnehavarens ansvar men kyrkogårdsförvaltningen har tillsyn och följer upp gravstenssäkerheten.

Kvinnor upplever begravningsplatserna som något mer otrygga jämfört med män. Åtgärder genomförs som ökar tryggheten, exempelvis förbättrad belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar. Hög skötselnivå, god vinterväghållning, snabb sanering av klotter och åtgärdande av annan skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar i stor omfattning vid de större begravningsplatserna. Vidare genomförs under våren ett försök med att låsa befintliga grindar

på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen för biltrafik. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder som kan vidtas för att hindra fortsatta stölder.

Arbetet med att ta fram ljus/mörker-planer för de olika begravningsplatserna fortsätter. Detta genomförs för att visa på behovet och prioriteringar av belysningsåtgärder. Utifrån den skadestatistik som finns tillgänglig kommer fokus under 2021 riktas mot att ta fram ljus-/mörkerplaner för Norra begravningsplatsen samt för Skogskyrkogården. Dessutom kommer ljus-/mörkerplaner att tas fram för Västberga och Brännkyrka kyrkogårdar. Under 2021 kommer extra medel att sökas för trygghetsskapande åtgärder i form av kompletterande belysning på Sandsborgskyrkogården. Om det är möjligt kommer även extra medel sökas för ljus/mörkerplanerna för Norra begravningsplatsen och för Skogskyrkogården.

Förväntat resultat

Att inga incidenter, allvarliga avvikelser eller olyckor sker inom verksamheten. Besökarna ska uppleva begravningsplatserna som trygga, välskötta och säkra. Att inga skillnader utifrån kön ska finnas för upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att en indikator uppnåtts helt och en delvis samt att aktiviteterna genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga	84	83	86	69	70		2021
 ♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som välskötta	78	77	79	78	79		2021
Analys Utfallet ligger strax under målvärdet och ungefär på samma nivå som tidigare år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Brandskydd kapell	2016-01-01	2021-12-31	
 Framtagande av ljus/mörker-planer	2019-01-14	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Visitors Center öppnade planenligt den 1 maj och höll öppet dagligen fram till den 30 september. Därefter hölls Visitors Center öppet under lördagar och söndagar under oktober samt under allhelgonahelgen i november.

Visningar för skolklasser och för allmänheten, både på svenska och engelska, öppnades upp utifrån rådande restriktioner gällande pandemin. Visningarna startades från 1 juni med halverade gruppstorlekar fram till den 29 september då restriktionerna hävdes. Visningar inomhus erbjöds initialt enbart av Heliga korsets kapell men från och med juli, i samband med att restriktionerna lättade, öppnades även övriga kapellen upp för visning.

Under några dagar i maj och juni erbjöds även digitala visningar för skolor för att uppmärksamma föreningen ASCEs (Association of Significant Cemeteries in Europe) 20-årsjubileum.

Att Stockholms barn och unga har god kännedom om världsarvet Skogskyrkogården kan kopplas till Agenda 2030 mål 4 om att alla barn ska ges en god utbildning.

Nämndmål: Världsarvets Skogskyrkogårdens värden ska förmedlas till barn och unga

Uppfylls helt

Beskrivning

Stadens skolor erbjuds fria visningar av Världsarvet Skogskyrkogården. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden samt bakgrunden till Unesco:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Förväntat resultat

Att Stockholms barn och unga har god kännedom om Världsarvet Skogskyrkogården

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att nämndens aktiviteter är genomförda. De två underliggande nämndmålen har uppfyllts.

Planering pågår för olika utvecklingsprojekt för begravningsplatserna. Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Exempelvis sker kontinuerlig uppdatering av översiktskartor på kyrkogårdar och begravningsplatser och representanter från rådet deltar i referensgrupp för anläggandet av Järva begravningsplats. Arbetet med att öka tillgängligheten genom förbättrad skyltning på Räcksta begravningsplats färdigställdes under våren 2021. Då Hässelby kapell helt saknar ramp har projektering av en sådan under året prioriterats och en tillståndsansökan är inskickad till Länsstyrelsen. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen kommer att projekteras under 2022.

Tillgängligheten på Skogskyrkogården kommer tydligt att förbättras i och med att de nya bänkarna kan placeras ut. Leverans av bänkarna har försenats på grund av problem med tillverkningen. De bedöms nu kunna levereras under våren 2022. En ny entré till Strandkyrkogården är anlagd och visst planeringsarbete återstår. Entrén kommer att kompletteras med skyltning under nästa år. Anläggande av ett nytt gravkvarter på Norra begravningsplatsen är upphandlad och entreprenaden är påbörjad.

Ett program för tillgänglighetsanpassning av busshållplatserna till Skogskyrkogården har påbörjats under året. Synpunkter har inhämtats från Trafikförvaltningen samt bussföretaget Keolis.

Antalet anstånd för gravsättning av urnor har varit högt under året på grund av pandemin. Anstånd har beviljats för 177 gravsättningar mot 70 året innan. Anstånd har oftast sökts då anhöriga, oftast äldre personer, på grund av covid-restriktioner inte kunnat resa till eller inom Sverige.

I höstas lanserades en ny version av skötselbroschyren som i början av 2022 skickas till alla som har skötselavtal med staden.

Förvaltningen handlägger gravrättsärenden i form av medlingar, lösande av tvister och flyttningar av stoft och urnor samt för kundkontakter i dessa ärenden. Förvaltningen har noterat en ökning av dessa ärenden sedan något år tillbaka. Under perioden januari till december har 22 personer begärt medling av förvaltningen. När anhöriga inte kommer överens efter medling inom förvaltningen lämnas ärendet vidare till Länsstyrelsen för beslut.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av god service och lyhördhet för den enskildes behov.

Uppfylls helt

Beskrivning

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Nämnden erbjuder också ett stort utbud av olika typer av planterings- och gravskötselavtal.

Nämnden har ett viktigt uppdrag att om behov uppstår medla vid olika tvister. Det kan handla om val av begängelsemetod eller val av plats för ceremoni eller gravsättning. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar.

Den planerade utvecklingen av Strandkyrkogården som ligger i ett naturskönt område men som utnyttjas i liten grad för gravsättningar går vidare under 2021. Detaljplanearbetet för anläggandet av en ceremonilokal pågår och den preliminära tidplanen är att Stadsbyggnadsnämnden kan ta ett beslut under senare delen av året. Parallellt kommer bygghandlingar att projekteras och en planering av upphandling ske. Målsättningen är, förutsatt att detaljplanen vinner laga kraft, att entreprenadstart kan ske första kvartalet 2022.

Förväntat resultat

Nämnden tillhandahåller god service och en mångfald av gravskick.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anläggning av nytt gravkvarter på Norra begravningsplatsen	2018-01-01	2022-12-31	
 Planering och byggnation av en ceremonilokal på Strandkyrkogården	2018-01-01	2023-12-31	
 Utveckling av Strandkyrkogården	2017-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadens begravningsplatser och begravningsverksamhet ska ha god tillgänglighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagna åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder.

Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården utreds på uppdrag av nämnden. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen ska projekteras. Även en ramp vid Hässelby kapell kommer att utredas.

"Hitta Graven" eller "Svenska Gravar"-hemsidorna är mycket välbesökta sökfunktioner och

de utgör en service som ska öka tillgängligheten för besökaren. Sökfunktionerna på "Hitta Graven" utökas fortlöpande och antalet besökare ökar kontinuerligt. Närmare 40 procent av besöken på "Hitta Graven" görs dessutom via mobila tjänster.

Stadens program för tillgänglighet, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023, är vägledande för projekteringen av en ny begravningsplats vid Järva friområde. Under 2021 påbörjas markarbetet.

Förväntat resultat

Begravningsplatser och ceremonilokaler ska vara anpassade för allas behov. Tillgängligheten till information är god och begriplig för så många som möjligt.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nått och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Beläggningsarbeten	2015-01-01	2021-12-31	
 Målning av trappnosar	2015-01-01	2021-12-31	
 Möbleringsprogram - förtätning av sittplatser	2015-01-01	2022-12-31	
 Nya bänkar till Skogskyrkogården	2016-01-01	2023-12-31	
Analys Leverans av de beställda bänkarna har blivit försenad.			
 Projektera ny ramp till Stora Gravkoret, Norra begravningsplatsen	2019-01-01	2021-12-31	
Analys Aktiviteten är försenad. Nytt slutdatum 2022-12-31.			
 Skyltprogram - informationstavlor	2015-01-01	2022-12-31	
 Upprustning och tillgänglighetsanpassning av servicestationer vid Norra begravningsplatsen.	2015-01-01	2024-12-31	
 Utredda ny ramp till Hässelby kapell	2019-01-07	2021-12-31	
Analys Aktiviteten är försenad. Ansökan finns hos Länsstyrelsen. Nytt slutdatum 2022-12-31.			
 Utredning av tillgänglighetsanpassningar vid busshållplatser på Skogskyrkogården	2017-01-01	2021-12-31	
Analys Aktiviteten är försenad. Nytt slutdatum 2022-12-31.			
 Utveckla "Hitta Graven/Svenska Gravar"-tjänster	2015-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet uppfyllts.

För att minska risken för smittspridning under pandemin glesades ceremonitiderna i kapellen ut för att öka tiden för städning och vädring av lokalerna samt för att minimera risken att olika begravningsällskap skulle mötas. En återgång till normalt antal tider skedde under oktober utifrån nya riktlinjer från Folkhälsomyndigheten. Därutöver har antalet personer som får befinna sig vid en enskild ceremoni justerats i enlighet med de justeringar i restriktioner som gjorts. Möjligheten att hålla avstånd har varit styrande för hur många som får vistas i respektive kapell.

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka äldres trygghet bland annat genom att förbättra belysningen och tillgängligheten till begravningsplatserna.

Nämndmål: Äldre ska känna sig välkomna och trygga på stadens begravningsplatser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Många äldre besöker nämndens anläggningar. Det är av stor vikt att de känner sig välkomna och upplever en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Förväntat resultat

Äldre rapporterar ökad upplevd trygghet vid nämndens anläggningar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet uppnått. Hur nämnden bidrar till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att nämndens indikator uppnåts och det underliggande nämndmålet uppfyllts helt.

Nämnden har ett gott samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, florister och entreprenörer inom stenindustrin. I samband med pandemin har samarbetet med begravningsentreprenörerna intensifierats. Digitala samverkansmöten har genomförts med de större begravningsbyråerna, veckovis i början av pandemin och i dagsläget månadsvis. Syftet har varit att delge varandra information om hur respektive verksamhet påverkats av pandemins verkningar och att gemensamt ha en beredskap för att kunna hantera en krisartad situation.

Nämnden fortsätter arbetet med att utveckla begravningsplatserna för att möta kommande behov av gravplatser och efterfrågan av olika gravskick. Byggandet av den nya begravningsplatsen Järva inleddes i januari.

Nämndmål: Nämnden ska ha ett gott samarbete med företagare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter har ett tätt samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, florister, entreprenörer inom stenindustrin, leverantörer av upphandlade tjänster med flera. Olika samrådsorgan finns, BESK-gruppen med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen, Transportgruppen med aktörer som utför transporter av avlidna samt OAA (Omhändertagande av avlidna) tillsammans med bland annat Region Stockholm och begravningsbyråbranschen. Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster.

Förväntat resultat

Att levererade tjänster ska ha hög kvalitet och att inga avvikelser sker.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och indikatorn uppnåts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel begravningsentreprenörer som bokar via webb-Aveny (tidigare Grabo)	62,45 %			53,61 %	47 %		2021

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att aktiviteterna är genomförda och att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Anläggandet av begravningsplatsen på Järva inleddes på plats i januari. I det första steget, som pågick under hela 2021 och avslutas under våren 2022, anlades gravkvarter/gravöar och vägar samt våtmarker som ska möjliggöra rening av dränvatten innan det släpps vidare till Igelbäcken. En upphandling för steg 2 omfattande servicebyggnad och ceremonibygnad samt byggnadsverk har genomförts och kontrakt är skrivet med en entreprenör.

Både vatten och mark på området provtas kontinuerligt. Arbetet sker enligt ett miljökontrollprogram som har godkänts av Miljöförvaltningen. Under 2021 har arbetet i projektet löpt på enligt plan efter tidigare förseningar. Tidplanen bedöms fortsatt hålla trots vissa utmaningar vad gäller säkerhetssituationen.

Kommunikativt har projektet löpande under året publicerat information på Stockholm växer/Järva begravningsplats. Förvaltningen bemöter de frågor som ställs om anläggandet av begravningsplatsen och samordning har även skett med andra förvaltningar som fått frågor från medborgare. En dialog om begravningsplatsen har återupptagits med företrädare för olika trosbekännelser. I juni lanserades även en film som beskriver intentionerna med begravningsplatsen.

Framtagande av gestaltungs-förslag för nya askgravlundar på Galärvarvskyrkogården samt på Skogskyrkogården har genomförts. Arbeta pågår med att inhämta erforderliga tillstånd för Galärvarvskyrkogården. För Skogskyrkogården är gestaltungs-förslag framtaget och projektering för upphandling är påbörjad. Projekteringen av ett nytt gravkvarter på Norra begravningsplatsen är klar och anläggningsarbetena är upphandlade och påbörjade. En ny entré till Strandkyrkogården är anlagd och visst planteringsarbete återstår.

Arbetet med att ta fram en handlingsplan för almarna på Skogskyrkogården fortsätter. En återplanteringsplan för almarna på Norra begravningsplatsen har tagits fram. Föryngring av trädbeståndet på begravningsplatserna pågår. Under våren planterades 54 nya träd och ytterligare 22 träd planterades under hösten. Utöver det återplanterades 38 träd under hösten på Räcksta begravningsplats.

Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städerna och samhällen. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer.

Nämndmål: Stockholmarna ska erbjudas en mångfald av gravskick

 Uppfylls helt

Beskrivning

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet eller annan bakgrund. Stadens begravningsplatser präglas därför av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder mm.

Runt Järvafältet bor drygt 60 000 människor och de representerar en mångfald av kulturer som också efterfrågar olika gravskick utifrån olika trosuppfattningar. Den nya begravningsplatsen på Järvafältet ska ge utrymme för dessa behov, samtidigt som den ska ta hänsyn till kulturresevatets värden. Planeringen har pågått sedan 2008 och under 2021 påbörjades byggnationen av den första etappen av den nya begravningsplatsen.

Förvaltningen fortsätter att under 2021 planera för anläggning av nya kistgravar på kvarter 13 och 14 på Råcksta begravningsplats. Området har inte sedan tidigare använts för gravsättning varför det kan nyttjas bl.a. för muslimska gravar. Genomförda vattenutredningar visar att markförhållandena inte är idealiska varför omfattande utredningar har utförts. För att gravsättning ska kunna genomföras måste området dräneras och utskifte av förorenade massor ske. Arbetet fortsätter med att färdigställa projekteringen för det nya kistgravsområdet på Råcksta begravningsplats. Ett kistgravkvarter på Råcksta begravningsplats kommer dock inte lösa det långsiktiga behovet av kistgravar i västerort utan får ses som ett komplement till den planerade begravningsplatsen på Järvafältet.

Askgravarna på Skogskyrkogården och Galärvarvskyrkogården är i det närmaste fullbelagda. För att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund ska en utredning om anläggande av askgravlundar på kvarter 25 på Skogskyrkogården och på Galärvarvskyrkogården göras under året.

Förväntat resultat

Ökat utbud av gravplatser genom nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser samt nybyggnation.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet kommer att uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att aktiviteterna att genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Byggnation av begravningsplats på Järva friområde	2008-01-01	2024-12-31	
 Nya begravningskvarter på Råcksta begravningsplats	2006-01-01	2024-12-31	
 Utredning av askgravar på Galärvarvskyrkogården	2021-01-01	2021-12-31	
 Utredning av askgravar på Skogskyrkogården	2020-12-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utredning av kistminneslund på Strandkyrkogården	2020-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Förvaltningen använder miljöbränsle i fordon och arbetsmaskiner. Allt fler av förvaltningens fordon och arbetsverktyg är eldrivna, exempelvis har en ny eldriven åkgräsklippare köpts in samt eldrivna gräsklipparrobotar som ersätter bensindrivna åkbara gräsklippare. Förvaltningen byter successivt ut bensindrivna handredskap mot eldrivna i den takt som eldrivna handredskap för professionellt bruk finns att tillgå på marknaden.

Arbetet med hållbara transporter bidrar till två av de globala målen i Agenda 2030, att skapa en hållbar infrastruktur och att bekämpa klimatförändringarna.

Nämndmål: Kyrkogårdsnämnden bidrar till att skapa effektiva och hållbara transporter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens tjänstebilar byts ut till el- eller biogasdrivna fordon. På stadens begravningsplatser sker interna transporter i första hand med elfordon. Dieseldrivna entreprenadmaskiner drivs till stor del med HVO-diesel. Skypemöten uppmuntras för att minska transporter till arbetet. Tjänsteresor inom landet sker i första hand med tåg.

Förväntat resultat

Minskade utsläpp och effektivt transportarbete.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att nämndens indikator uppnås delvis och att aktiviteterna är genomförda. De två underliggande nämndmålen har uppfyllts.

Skogskyrkogårdens värden som världsarv förvaltas och förmedlas. Skogskyrkogården fyllde 100 år 2020 och även 25 år som världsarv. Ett stort firande kunde inte arrangeras då på grund av pågående coronapandemi. Istället firades jubileet då genom en utomhusutställning och en ny film om Världsarvet Skogskyrkogården som bland annat publicerades på Stockholms webbplatser. Utställningen fanns åter uppställd vid huvudentrén fram till november 2021. Filmen som togs fram inför 100-årsfirandet visades under säsongen på Visitors Center.

Visitors Center öppnade som planerat den 1 maj och hölls öppet dagligen fram till den 30 september. Allteftersom restriktionerna lättade öppnades kapellen upp för visning. Den 6 juni öppnades Heliga korsets kapell upp och från den 1 juli öppnades alla kapell för visning.

Digitala guidningar för högstadies- och gymnasieklasser kopplade till firandet av ASCES Week of Discovering European Cemeteries (om Norra begravningsplatsen samt om Världsarvet Skogskyrkogården) erbjöds under 20 dagar från och med den 31 maj.

Även 2021 var det många besökare till stadens kyrkogårdar och begravningsplatser under Allhelgonahelgen. Personal var tillgängliga under allhelgonadagen och kundtjänsten var öppen under dagen. Lågmäld musik i kapellen under dagen var uppskattad. Personal på plats svarade på frågor från besökare, skötte städning och trafikdirigering.

Under året har arbetet med ett program för hållbar turism i Världsarvet Skogskyrkogården startats genom Delprojekt 1 omfattande kunskapsinhämtning, omvärldsanalys samt strukturering för kommande arbete. Arbetet under 2021 har finansierats genom Kulturmiljöbidrag till världsarvssamordning utdelat av Riksantikvarieämbetet. Projektet planeras att genomföras i enlighet med projektet ”Stärka världsarv” som bygger på Unesco World Heritage Sustainable Tourism Toolkit.

Ett samarbete har även inletts med stadsmuseet för framtagande av vård- och underhållsplaner för Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen. Även antikvariska konsekvensutredningar tas fram i samband med olika projekt.

Fortsatt bekämpning av almsjuka har prioriterats. Vaccinering prövas som metod för att förhindra spridning på Norra begravningsplatsen och Skogskyrkogården.

Vaccineringsprogrammet har utvidgats till att även omfatta träden på Sandsborgskyrkogården samt att på försök även vaccinera träden på Brännkyrka kyrkogård. Prov från almarna på Almhöjden har skickats för labbanalys för att undersöka om de är sjuka. Förvaltningen har även jobbat vidare med en handlingsplan för dessa träd i samarbete med Nature Based Solutions Institute. En återplanteringsplan för almar fällda 2020 på Norra begravningsplatsen har tagits fram tillsammans med ett arkitektföretag. Förvaltningen har delat erfarenheter av arbetet med vaccinationsprogrammet med Trafikkontoret.

Arbetet med att förvalta och förmedla världsarvet Skogskyrkogården bidrar till mål 11 i Agenda 2030 som innefattar att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur-

och naturarv.

Nämndmål: Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras

 Uppfylls helt

Beskrivning

En kulturhistorisk inventering av gravvårdar vid stadens begravningsplatser har genomförts och en bevarandeplan har tagits fram. En värdering av materialet med förslag till bevarandeplan kommer så småningom att överlämnas till Länsstyrelsen för ställningstagande. Renovering av gamla gravmonument, staket och gjutjärnsdetaljer sker framför allt vid Norra begravningsplatsen.

Vård- och underhållsplaner ska tas fram för samtliga begravningsplatser. Färdiga planer finns för Sandsborgskyrkogården, Galärvarvskyrkogården, Spånga kyrkogård, Hässelby begravningsplats, Brännkyrka kyrkogård och Västberga begravningsplats samt Bromma kyrkogård. Under året blir det aktuellt med att påbörja arbetet med en vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen.

Under 2021 kommer fortsatt bekämpning av almsjuka att prioriteras. Almsjukan har nu även drabbat Skogskyrkogården där almar i det stora entrélandskapet nu har insjuknat. Flera av almarna har visat symtom på almsjuka, även en alm i meditationslunden "Almhöjden" på Skogskyrkogården. Fler av almarna på Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen är också sedan tidigare hårt drabbade. Vaccinering prövas som metod för att förhindra spridning bland annat på almar på Norra begravningsplatsen och nu även på Skogskyrkogården. Ett fördjupat samarbete är önskvärt med stadens trädansvariga och Solna stad för att göra gemensamma insatser mot almsjukan och andra trädjukdomar.

Allhelgonahelgen, Julafton, Mors och Fars dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna. Vid allhelgonahelgen beräknas ca 100 000 besökare vid begravningsplatserna och då planeras för sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och personal på plats som kan svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven.

Förväntat resultat

Ett vårdat, mer tillgängligt och mer attraktivt kulturarv.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Framtagande av vård- och underhållsplaner	2016-01-01	2024-12-31	
 Föryngring av träd och annan vegetation	2016-01-01	2022-12-31	
 Projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården	2018-01-01	2023-12-31	
 Restaurering av gravvårdar med kulturhistoriskt värde	2015-01-01	2025-12-31	
 Utredning av nytt staket samt renovering av grindar vid Norra begravningsplatsen	2018-01-01	2022-12-31	
Analys			
Aktiviteten försenad. Nytt slutdatum 2022-12-31.			
 Utredning renovering av grindar Skogskyrkogården	2020-01-01	2021-12-31	
 Workshop kring åtgärdsplan och ersättningsalternativ för almarna på Skogskyrkogården.	2020-01-01	2021-12-31	
 Återplantering av trädbestånd	2016-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Världsarvet Skogskyrkogårdens värden ska förvaltas och förmedlas

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skogskyrkogården är sedan 1994 uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan.

Världsarvsrådet består av representanter från kyrkogårdsförvaltningen, länsstyrelsen, Stockholms stadsmuseum samt stadsträdgårdsmästaren och stadsarkitekten. Under 2021 ska världsarvsrådet ta ställning till hur den nationella världsarvsstrategin ska implementeras.

Världsarvet bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är en viktig del i Unesco:s strävanden att medvetandegöra världsarven -både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också finnas. Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Särskilda barnvisningar erbjuds till skolorna.

Världsarvet Skogskyrkogården är tillgängligt för besökare genom allmänna och bokningsbara visningar och ett säsongsöppet Visitors Center. Hemsidan www.skogskyrkogarden.stockholm.se stödjer besökare och intresserade innan, under och efter

besöket. Den hjälper till vidare kunskap och erbjuder kartguider på åtta språk. Audioguider har tagits fram för att förbättra tillgängligheten och kunskapen om världsarvet.

Förväntat resultat

Ökad medvetenhet om världsarvet och dess värden. Ett tillgängligt och uthålligt besöksmål i Stockholm.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått. Indikatorn har delvis uppnått.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	59 %			60 %	61 %		2021
Analys Utfallet ligger strax under årsmålet och ungefär på samma nivå som tidigare år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementera ett program för hållbar turism i samverkan med Stockholms Stadsmuseum	2019-01-01	2023-12-31	
 Utveckla indikatorer för världsarvet Skogskyrkogården.	2019-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att två KF-indikatorer uppnås helt och att en uppnås delvis samt att tre av nämndens indikatorer uppnås och en uppnås delvis. Aktiviteterna är genomförda och de två underliggande nämndmålen har uppfyllts.

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. De ska vara värdiga och rofyllda platser för den enskilde besökaren.

Nämndens verksamheter anpassas för en hållbar resursanvändning. Endast biogas används för driften av krematorierna. Metallrester efter kremation återvinns. Åtgärder genomförs och förbereds för att ytterligare minska koldioxidutsläppen. Förvaltningen har under året arbetat med att ersätta oljepannor med bergvärmepumpar. Oljepannan på Norra begravningsplatsens kvarter 15c har demonterats och ersatts med en bergvärmepump. Demontering av oljepannor

samt ersättningssystem har projekterats för Bromma begravningsplats och byggnaden Klockarbacken på Norra begravningsplatsen.

Förvaltningen har implementerat ett nytt energistatistiksystem på personalbyggnaden på Skogskyrkogården. Detta är ett första steg mot att kunna ta fram uppföljningsbar statistik gällande koldioxidutsläpp för nämndens samtliga byggnader.

Ett nytt avfallsortningskoncept för källsortering samt system för insamling av elektronikavfall (exempelvis batteriljus från gravar) är framtaget. I den takt servicestationerna på begravningsplatserna renoveras kommer det nya systemet att införas på dessa.

Under året har satsningar gjorts för en ökad biologisk mångfald på stadens begravningsplatser. Samtliga av förvaltningens kyrkogårdsarbetare har erbjudits kursen ”Biologisk mångfald och det gröna kulturarvet” som hölls under två dagar i november.

Projektering har påbörjats av en damm som ska agera reservhabitat för salamandrarna på Skogskyrkogården. Dammen planeras att anläggas på kvarter 25 i samband med att en ny askgravlund anläggs.

Till Strandkyrkogården har diverse fågelholkar och mulmholkar (en låda liknande en fågelholk men avsedd för insekter) tillverkats och monterats för att gynna den biologiska mångfalden på begravningsplatsen.

Förvaltningen bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stads miljöprogram och kontinuerligt arbeta med klimat- och miljöåtgärder i verksamheterna i syfte att bidra till en hållbar utveckling och till att uppfylla målen i Agenda 2030. Detta görs bland annat genom att arbeta med resurseffektiv avfallshantering, minska energiförbrukningen, stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska värdena.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  El- och värmeproduktion baserad på solenergi	26,5 MWh			21,8 MWh	25 MWh	4 560 MWh	2021
  Minskning av CO2e till 2023					31	Tas fram av nämnd/bolagsstyrelse	2021
Analys Utsläppsbeding 2020-2023 enligt Klimathandlingsplanen. Indikatoren är för perioden 2020-2023 och ska inte periodiseras årsvis. Det totala betinget fram till 2023 anges som målvärde.							
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	6,34 GWh			6,2 GWh	6,2 GWh	1945 GWh	2021
Analys Omfattande underhållsarbete, bland annat ommurning av krematorieugnar, har inneburit högre förbrukning.							

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp genom att bland annat ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften kan tas om hand för att värma ceremonilokaler och krematorierna. Därutöver arbetar nämnden med att ersätta oljepumpar med värmepumpar, förbättra isoleringen i byggnader, att använda mer elektriska maskiner för skötsel mm. Nämnden avser att under året ta fram uppföljningsbar statistik för nämndens koldioxidutsläpp.

Förvaltningen använder inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Komposteringsanläggningar finns på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen där trädgårdsavfall omvandlas till trädgårdsjord. Övriga kyrkogårdar lämnar trädgårdsavfall till externa komposteringsanläggningar.

Energieffektiviseringar sker genom konvertering av eluppvärmda byggnader samt utbyte av belysningsarmaturer. En uppföljning av vattenanvändningen och trimning av bevattningsanläggningarna kan bli aktuellt under året.

Förväntat resultat

Minskade utsläpp, effektiv energianvändning, ökad återvinning, minskning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och två indikatorer uppnåtts helt och en uppnåtts delvis samt att aktiviteterna genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel biobränsle i stadens krematorier	100 %			100 %	100 %		2021
 Andel återvunnen metall efter kremation	100			100	100		2021
 Vattenförbrukning (bevattning och fastigheter)	244 371			276 857	230 000		2021
Analys							
Beroende på den delvis torra sommaren var behovet av bevattning högt, vilket under perioder resulterat i att bevattningsanläggningarna inte fullt ut räckt till. Förvaltningen har höjt årsmålet för kommande år (2022).							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avveckling av oljeeldade värmepannor	2020-04-21	2023-09-30	
 Införande av nytt avfallssorteringskoncept	2015-01-01	2021-12-31	
 Medverka i stadens arbete med utveckling av biokol	2017-04-13	2021-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbyte till LED ljuskällor inomhus och utomhus	2015-01-01	2021-12-31	
Analys Aktiviteten pågår löpande. Byte sker när underhåll krävs.			
 Utveckla system för insamling av elektronikavfall	2017-04-13	2021-12-31	

Nämndmål: Stadens begravningsplatser är vackra och rofyllda kulturmiljöer med höga naturvärden.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. De är värdiga och rofyllda platser för den enskilde besökaren. Under året fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner som också inkluderar de gröna kulturvärdena.

Under 2021 kommer särskilt fokus läggas på det Globala Agenda 2030-målet som handlar om "Liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Utbildningsinsatser kring biotopvärden ska genomföras och aktualisering av skötselplanerna kan bli aktuellt.

Förväntat resultat

Begravningsplatserna är uppskattade besöksmål. Den biologiska mångfalden ska öka. Bullret ska minska.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och indikatorn nåtts och att aktiviteten genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som rofyllda	86	85 %	87 %	80	81		2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsinsatser och skötselplaner för att öka biologisk mångfald	2020-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att de två mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet

uppnåts. Hur nämnden bidrar till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att en KF-indikator uppnåts helt och två uppnåts delvis samt att KF-aktiviteten är genomförd. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,4 %			93,7 %	100 %	100 %	VB 2021
Analys I nyckeltalet ingår inte de 41,2 miljonerna som flyttades efter ändrade bokföringsregler.							
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,4 %			93,7 %	100 %	100 %	VB 2021
Analys I nyckeltalet ingår inte de 41,2 miljonerna som flyttades efter ändrade bokföringsregler.							
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-2 %	+/-1 %	+/- 1 %	2021
Analys I nyckeltalet ingår inte de 41,2 miljonerna som flyttades efter ändrade bokföringsregler.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kyrkogårdsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utreda begravningsavgiftens framtidanivå utifrån nämndens kostnader och behov	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus är på kostnader för underhållsåtgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

I samband med tertialrapport 2 sker också uppföljning av verksamhet och ekonomi med förvaltningschefen.

Förväntat resultat

Effektivitet och transparens. Chefer och medarbetare ska ha god kunskap om hur budgeten fördelas och följs upp. Beredskap ska finnas för justeringar under året. Prognossäkerheten ska vara god.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att samtliga sex KF-indikatorer uppnått och att nämndens aktiviteter är genomförda. De två underliggande nämndmålen har uppfyllts helt.

Arbetsmiljöarbetet är integrerat i all verksamhet vid planering, budgetering, genomförande och uppföljning. Konsekvensanalyser görs i samband med utvecklings- och förändringsarbete. Nämnden kommer under 2022 att fortsätta rikta särskild uppmärksamhet mot förvaltningens arbetsmiljö och de psykosociala arbetsmiljöområdena kommer att fortsätta. Skyddsronder, risk- och säkerhetsanalyser, APT, medarbetarsamtal samt den årliga medarbetarundersökningen ger information och signaler om den psykosociala och organisatoriska arbetsmiljön.

Svarsfrekvensen i årets medarbetarenkät ökade till 83 procent från förra årets 71 procent. Förvaltningen gjorde en särskild satsning för att fler medarbetare skulle svara på enkäten. AMI (aktivt medskapandeindex) är ett index som består av tre områden: Motivation, Ledarskap och Styrning. Årets utfall har ökat med en procentenhet sedan året innan. Enheterna arbetade med resultaten under hösten.

Sjuktalet får anses relativt låga utifrån rådande pandemiläge. Förvaltningen har vidtagit åtgärder och restriktioner för att undvika smittspridning på arbetsplatsen. Medarbetarna har uppmanats att stanna hemma vid minsta symtom och de personer som kunnat arbeta hemifrån har gjort detta i allt högre grad.

Inget diskrimineringsärende har behandlats under året.

Vad gäller kompetensförsörjning i förvaltningen har en nyrekrytering av verksamhetscontroller gjorts. Vid den administrativa avdelningen/begravnings- och skötseladministrationen har två administratörer rekryterats. Vid den tekniska avdelningen har en teknisk assistent rekryterats och avdelningen för begravning och service har rekryterat ny enhetschef samt kyrkogårdsarbetare.

Förvaltningen har under 2021 utvecklat både den interna och den externa kommunikationen. Internt testar förvaltningen digitala tavlor för korta budskap om vad som händer i verksamheten och staden. Tavlorna har även varit till stor nytta för information om vad som gäller för covid-19, speciellt eftersom restriktionerna förändrades under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	78	79	76	77	78	82	2021
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	90%	2021
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	67 %			67 %	50 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2021
  Index Bra arbetsgivare	78			77	77	84	2021
  Sjukfrånvaro	5,4 %	4,1 %	6,8 %	5,5 %	5,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021
Analys							
Sjukfrånvaron är, liksom tidigare år, högre hos kvinnor än män inom förvaltningen. Detta speglar situationen inom hela staden.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,66 %	2,65 %	2,68 %	2,9 %	2,8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021

Nämndmål: Kyrkogårdsnämnden ska vara en bra arbetsgivare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen har ca 100 tillsvidareanställningar och 150 säsongsanställda kyrkogårdsarbetare. Alla medarbetare ska bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat och låg sjukfrånvaro.

Förvaltningen prioriterar en god arbetsmiljö och regelbundna utbildningsinsatser inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka.

Tillsammans ska vi ha ett helhetsperspektiv och en övergripande kännedom om förvaltningens olika delar. Det ska kännetecknas av att vi tar tillvara på och ser till att goda exempel sprids i organisationen, liksom att skapa goda förutsättningar för ett tydligt,

närvarande och hållbart ledarskap då det utgör essensen för en god arbetsmiljö och ett bra arbetsklimat.

Förväntat resultat

En bra arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Upprustning av personallokaler vid kvarter 15 C på Norra begravningsplatsen	2019-01-01	2021-12-31	
 Upprustning av verksamhetslokaler vid kvarter 21, Skogskyrkogården.	2019-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ge ett värdigt bemötande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet och ska följas upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.

Förvaltningen följer också rekommendationer i dokumenten "Etiska riktlinjer vid gravgrävning" och "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Medarbetarnas kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner följs upp vid medarbetarsamtalen. Varje enhet och avdelning gör uppföljningar av kompetensutvecklingsbehoven på en mer övergripande nivå.

Förväntat resultat

Kompetenta medarbetare, nöjda kunder och besökare

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Driftbudget	Budget 2021	Bokslut 2021
Kostnader	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	10,0	7,5
Begravnings- och serviceavdelningen	100,5	139,1
Tekniska avdelningen	44,2	60,0
Administrativa avdelningen	30,5	27,5
Kapitalkostnader	34,9	34,4
Summa kostnader	220,1	268,5
Intäkter		
Avgifter	15,0	14,2
Fonduttag	10,0	11,2
Övrigt	11,5	17,6
Summa intäkter	36,5	43,0
Netto	183,6	225,5

Under år 2021 konstaterades att Stockholms stads investeringsredovisning inte fullt ut följt rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation nr 4, Materiella anläggningstillgångar, varför rättning har skett i samband med bokslutet för 2021.

Rättningen har lett till att vissa investeringsutgifter omklassificerats till driftkostnad, vilket innebär att 41,2 mnkr har flyttats från investeringsbudgeten till driftbudgeten. Det som ändrats i redovisningsreglerna är att det som inte ger ett mervärde för anläggningen, till exempel sanering och rivning, inte längre ska belasta investeringsprojekten.

Övrigt underskott förklaras med larm- och bevakningskostnaderna för Järvaprojektet, 11,1 mnkr. Kostnader som av samma redovisningsskäl som ovan inte belastar investeringsmedlen.

Intäkternas överskott beror på ökade avtalskremeringar, återbetalning av skatt och ökad försäljning av askgravplatser. Intäkterna från gravskötsel har minskat med 1,2 mnkr på grund av pandemin och nya aktörer på marknaden.

Vid en jämförelse med resultaträkningen för 2020 är den största enskilda avvikelserna fastighetskostnader som har ökat med 40,8 mnkr. Lönekostnad för personal och personalförsäkringarna ökade med 3,1 mnkr.

Försäkringar och riskkostnader ökade med 13,4 mnkr mellan åren. Detta till största delen beroende på ökade bevakningskostnader. Vidare mellan 2020 och 2021 är köp av verksamhet och inköp av anläggningsmaterial kostnader som sjönk med 1,2 mnkr respektive 1,0 mnkr.

På intäktssidan minskar avgifterna med 0,9 mnkr och bidragen med 0,8 mnkr. Försäljning av verksamhet ökade med 1,9 mnkr.

Investeringar

Investering	Budget 2021	Bokslut 2021
Järva begravningsplats	80,0	49,0
Ceremonibygnad Strandkyrkogården	2,0	1,7
Ekonomibygnad 15c	20,0	11,7
Övrigt	30,0	27,2
Klimatinvesteringar	14,2	0,3
Summa	146,2	89,9

Bokslutet redovisar ett överskott med 56,3 mnkr. Överskottet härrör främst från den rättning av bokslutet som skett om 41,2 mnkr och förseningar inom projekten med klimatinvesteringar.

Klimatinvesteringarna var beräknade att vara klara i december men på grund av att projektet valt att borra sig under gravarna istället för att gräva ner installationen av fjärrvärmerören har tidplanen förskjutits. Skälet till förseningen är att andra tillstånd behövs för att detta alternativ ska kunna genomföras. Under året slutfördes återuppbyggnaden av ekonomibygnaden 15 c på Norra begravningsplatsen efter den tidigare branden. Återuppbyggnaden blev billigare än beräknat då förvaltningen fick 9,5 mnkr täckta av försäkringsbolaget, vilket var betydligt mer än beräknat.

Arbetet med Järva begravningsplats fortlöper enligt den ekonomiska planen även om kostnader flyttats från investeringsmedel till driftsbudget.

En viss förskjutning föreligger för markentreprenaden men i dagsläget bedöms denna inte påverka när begravningsplatsen kommer att vara färdig (2024). Under hösten har en upphandling av byggentreprenaden för ceremoni- och servicehus genomförts. Även en upphandling av det som ska planteras på begravningsplatsen blev klar strax före årsskiftet.

Ombudgeteringar

Förvaltningen fick för 2021 beviljat 14,2 mnkr för genomförande av klimatinvesteringar, bland annat fjärrvärme till Nya krematoriet.

Upparbetade kostnader under 2021 är 0,3 mnkr. Projektet har blivit försenat bland annat beroende på att Stockholm Exergi valt en annan metod än den som var planerad från början.

Förvaltningen begär ombudgetering av de medel som återstår, 13,9 mnkr.

Analys av balansräkning

Anläggningstillgångarna har ökat med 57,6 mnkr, övriga tillgångar har ökat 2,7 mnkr i

jämförelse med föregående år. Leverantörsskulder har ökat med 16,6 mnkr och kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 1,6 mnkr. Alla förändringar i balansräkningen förklaras av den ökade investeringstakten för förvaltningen.

Övrigt

Verksamhetsstatistik

Antal skötselavtal

Kyrkogård/begrpl	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Norra begr. pl.	24352	24272	23404	22677	23027	23006	23104
Räcksta	2406	2384	2215	2052	2177	2140	2092
Bromma	5478	5442	4926	4748	4935	4939	4758
Hässelby	1237	1242	1141	1126	1184	1178	1153
Spånga	2786	2789	2548	2471	2594	2679	2566
Galärvarvet	1114	1112	1108	1106	1167	1129	1125
Sandsborg	5905	5771	5609	5312	5335	5297	5179
Skogskyrkog.	28827	28496	27103	25054	25793	25928	24792
Brännkyrka	1395	1397	1297	1258	1286	1273	1283
Västberga	2606	2583	2380	2218	2233	2216	2132
Strandkyrkog.	230	243	168	167	294	590	441
Summa	76336	75731	71899	68189	70025	70375	68625

Antal kremerade

Krematorium	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nya krematoriet	4015	3934	4015	3648	3564	4265	3 522
Räcksta krematorium	3812	3597	3370	3650	3444	3999	3 391
Summa	7 827	7 531	7 385	7 298	7 008	8264	6913

Antal ceremonier

Kapell	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Norra kapellet	258	257	254	276	251	243	253
Stora gravkoret	48	38	25	21	6	43	42
Galärvarvskapellet	14	21	25	29	19	10	3
Sandsborgskapellet	19	10	19	15	12	0	24
Heliga Korssets kapell	253	209	207	207	205	261	344
Hoppets kapell	641	593	575	523	525	589	517
Trons kapell	478	448	410	413	368	485	467
Uppståndelsekapellet	110	147	91	106	93	152	198
Skogskapellet	682	700	705	690	672	565	303
Västberga kapell	17	1	4	22	20	13	15

Kyrkogård/begrpl	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rosens/Liljans kapell	277	270	264	241	264	249	240
Hässelby kapell	5	17	3	8	11	15	10
Summa	2802	2711	2582	2551	2446	2625	2416

Antal gravsatta

Kyrkogård/begrpl	Kistor		Askor		Minneslund		Summa	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Norra begravningspl.	128	121	520	455	144	128	792	704
Råcksta	2	1	72	52	192	173	266	226
Bromma	26	21	266	258	241	186	533	465
Hässelby	1	1	56	42	102	80	159	123
Spånga	94	91	87	53	87	65	268	209
Galärkyrkogården	0	0	97	91	110	86	207	177
Skogskyrkogården	304	298	1121	1101	1556	1243	2981	2642
Sandsborg	12	10	168	191			180	201
Brännkyrka	0	0	62	51	253	181	315	232
Västberga	0	0	90	86			90	86
Strandkyrkogården	261	182	12	17	23	18	296	217
Summa	828	725	2551	2397	2708	2160	6087	5282

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 som innehåller 17 globala mål för en hållbar utveckling. Genom att agera lokalt tar staden ansvar för och bidrar till att förbättra förutsättningarna för global hållbar utveckling. Agendan är global, men det är på den lokala nivån som stora delar av åtagandena och arbetet med målen omsätts i praktiken.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i sin ordinarie verksamhet genom exempelvis samverkan, trygghetsarbete, jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektiv, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och äldre samt klimat- och miljöarbete.

Kyrkogårdsförvaltningen bidrar till arbetet för genomförande av hållbarhetsmålen bland annat genom att säkerställa att begravningsverksamheten inkluderar alla trosbekännelsers och därigenom även de nationella minoriteternas möjlighet att följa religiösa riter och sedvänjor. Förvaltningens arbete bidrar till mål 10 om minskad ojämlikhet även genom att förvaltningens medarbetare har ett inkluderande förhållningssätt. Detta gäller såväl i kundtjänsten som vid ceremonier där ett jämställt och hbtq-säktrat möte ges i alla kontakter. Särskild respekt för barns rättigheter visas vid begravningar som rör minderåriga. Genom ett framåtriktat arbete

bidrar nämnden till de strategiska målen kring ökad tillgänglighet för personer med funktionsvariationer.

Under året har fokus lagts på mål 15 som handlar om "liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Begravningsplatserna har ofta ett rikt växt- och djurliv med höga biotopvärden. Det har tidigare genomförts biotopinventeringar av begravningsplatserna och det har tagits fram skötselplaner i anslutning till inventeringarna.

Förvaltningen bidrar till mål 9 om miljövänlig teknik, effektiv och jämlik resursanvändning genom att välja de tekniska lösningar som ger minsta klimatavtryck i längden.

Genom att fortsätta arbetet med att kartlägga och analysera på vilka sätt verksamheterna idag bidrar till arbetet med Agenda 2030 kommer förvaltningen kunna identifiera vilka ytterligare åtgärder eller aktiviteter som behövs för att bidra till att uppfylla målen.

Jämställdhet

Förvaltningen integrerar jämställdhetsarbetet med arbetet inom Agenda 2030. Förvaltningen fortsätter utveckling av arbetet med att analysera könsuppdelade resultat och vidta åtgärder om omotiverade skillnader mellan könen identifieras. För att stärka medarbetarnas kompetens i jämställdhetsarbetet har de möjlighet att genomföra stadens webbutbildning "Jämställdhet i Stockholms stad" på stadens utbildningsplattform. Jämställdhetsanalyser görs i tjänsteutlåtanden där det bedöms vara relevant.

Barns rättigheter

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten genom att bland annat ta hänsyn till barn vid begravingar och ceremonier.

Nationella minoriteters rättigheter

Förvaltningens arbete med att möta nationella minoriteter vad gäller önskemål om begravingar och ceremonier kopplas till mål 10 om minskad ojämlikhet.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

De ekonomiska konsekvenserna för kyrkogårdsförvaltningen på grund av pandemin är att betrakta som små och därför inte verksamhetspåverkande.

En krisledningsplan togs fram i början av april 2020. Inledningsvis var det stor efterfrågan på jordbegravingar och då specifikt på Strandkyrkogården och Spånga kyrkogård. Från slutet av maj 2020 har efterfrågan legat på normala nivåer. Detta gäller fortsatt under 2021.

Nämndens kylrum var, när belastningen var som störst, i första hand förbehållna kistlagda stoft för boende i Stockholm i avvaktan på kremering, ceremoni och jordbegraving. Planering finns alltså för extra kylrumskapacitet om nödvändigt.

Förvaltningen har en fortsatt aktiv samverkan med andra aktörer som sjukvården, begravningsentreprenörer och trossamfund. Samverkan syftar till att hålla en intakt beredskap att snabbt kunna agera samfällt och effektivt.

Ceremonier med urna har blivit mer vanligt. Utomhusceremonier och där avsked skett

samtidigt som gravsättningen har också efterfrågats. Fortfarande är efterfrågan på urngravsättningar och gravsättning vid askgravplats stor, framförallt vid Skogskyrkogården. Inga av de bedömda riskerna har fallit ut.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Kyrkogårdsnämnden bedömer att den interna kontrollen under år 2021 varit tillräcklig. De punkter som var upplagda i internkontrollplanen har genomförts och redovisats i förvaltningens riskgrupp som har rapporterat resultatet till ledningsgruppen.

Under året har förvaltningen framförallt arbetat med att tydliggöra och förbättra sin investeringsmodell. En förbättring av rutinerna gällande direktupphandlingar har genomförts. Målsättningen på sikt är att alla direktupphandlingar ska genomföras i stadens system för upphandling. Nämnden har också arbetat för att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation. Månatlig genomgång görs av dessa kostnader. En årlig genomgång av gällande regler för alla medarbetare som har budgetansvar genomförs.

Systematiskt kvalitetsarbete

Synpunkter och klagomål

Under 2021 inkom 1158 synpunkter och klagomål. Övervägande delen av klagomålen handlar precis som tidigare år om brister i skötsel av gravplats (273), brist i plantering av gravar (90), brist på vatten (25) men också synpunkter på det allmänna helhetsintrycket (85).

De flesta av övriga inkomna synpunkter handlar om ett erbjudande om gravskötsel från företaget Gravskötsel och omvårdnad i Sverige AB som lätt kan förväxlas med kyrkogårdsförvaltningens erbjudande om gravskötsel (591). En hel del synpunkter på pulkaåkning vintertid på Skogskyrkogården (90) och webbtjänsten Svenska gravar och Hitta graven (48) har också inkommit, så också synpunkter på brist i förvaltningens telefonservice och sen återkoppling till kund (57).

Av de positiva synpunkterna (94) handlar ett flertal om anläggningarnas skötsel och om snabb handläggning och mejlsvår men även om personalens bemötande.

Ibland sker rättelse enligt konsumentlagstiftningen. Under 2021 har 46 gravrättsinnehavare getts någon form av ekonomisk kompensation på grund av brist i skötsel eller plantering. Antalet klagomål skall vägas emot att förvaltningen under året har nästan 70 000 sådana avtal.

Synpunkter och klagomål som rör nyttjande av ceremonilokaler handlar om undermåliga ljudanläggningar och att det är svalt i vissa kapell. Synpunkter och klagomål som rör gravsättningar eller verksamheten vid krematorierna är få.

Innovation och digitalisering

Förvaltningen stödjer en innovativ kultur för att möta förändrade behov hos medborgarna och verksamheternas utmaningar. Under året har pandemin ställt nya och stora krav på förändrade arbetssätt för att verksamheterna ska kunna genomföra sina uppdrag. Stora delar av förvaltningens medarbetare har en direkt kontakt med medborgare och har varit tvungna att vara innovativa i det dagliga arbetet vad gäller arbetets organisation, bemanning, arbetssätt och användandet av digitala verktyg. Restriktioner och begränsningar för fysiska möten har gjort att nya arbetssätt skapats. Medarbetare och chefer har ställt om till att arbeta och träffas på distans. Den digitala mognaden har i och med detta ökat hos både chefer och medarbetare.

Gällande digitalisering har förvaltningen utvecklat den interna kommunikationen genom att internt testa digitala tavlor i olika delar av lokalerna för korta budskap om vad som händer i verksamheten och staden. Tavlorna har även varit till stor nytta för aktuell information gällande covid-19, speciellt eftersom restriktionerna förändrats.

Övrigt

Nämndens arbete under året

Nämnden har sammanträtt sex gånger under 2021. På grund av pandemin har ett flertal av mötena fått hållas med ett mindre antal deltagare och i vissa fall med deltagande via Skype. Nämnden har i huvudsak hanterat ärenden om verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljningar enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning. Därutöver har nämnden bland annat svarat på remisser om förslag till stadens handlingsplaner gällande plast och klotter och skadedjursbekämpning och förslag om lagändring gällande gravfridsbrott. Nämnden har yttrat sig om revisionskontoret årsrapport för kyrkogårdsnämndens verksamhet 2020.

På grund av pandemin har nämndens råd för funktionshinderfrågor inte kunnat delta vid något av nämndens sammanträde för dialog med nämnden.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2022-02-07